

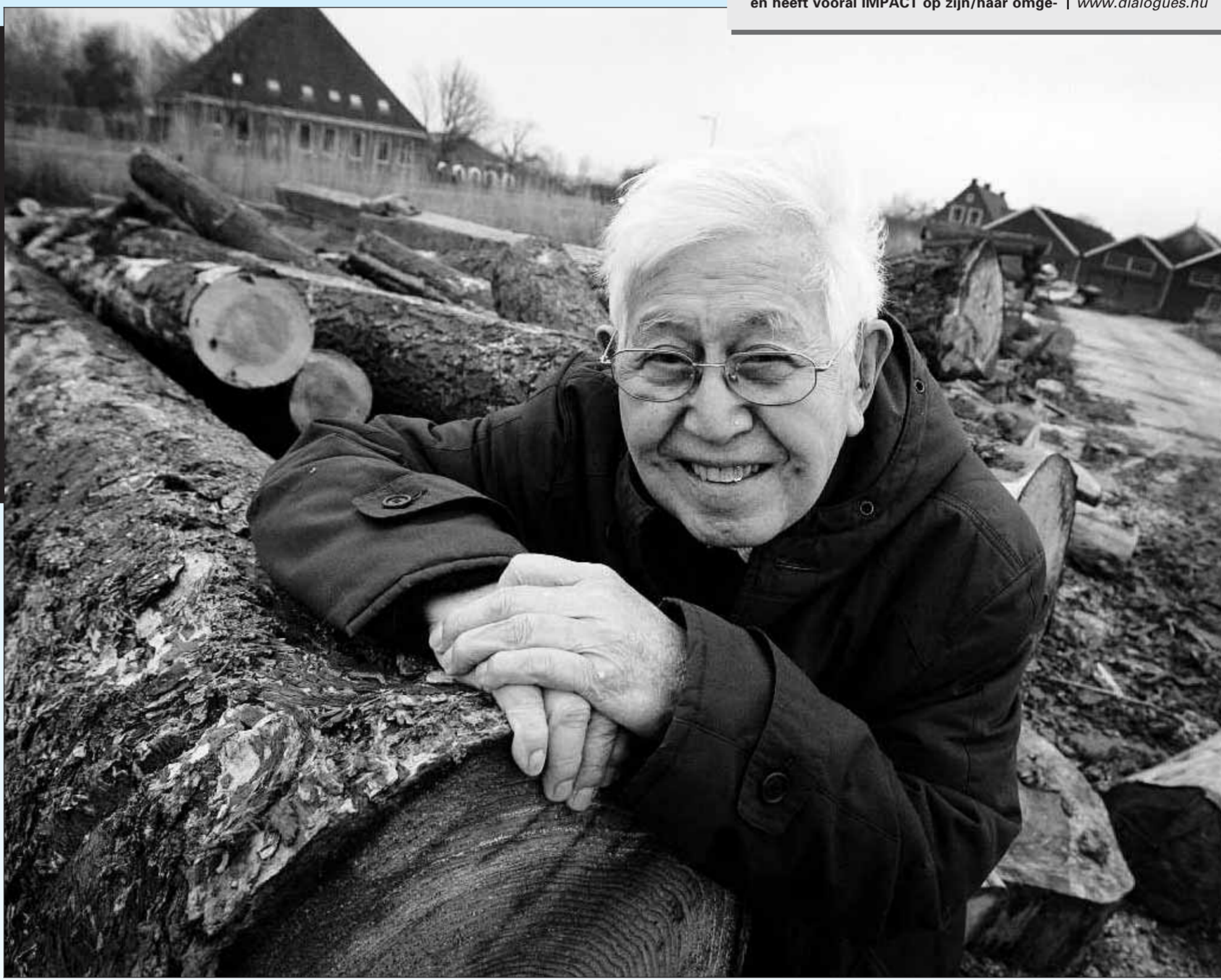
Jezuiet Paul de Blot op 81e eerste hoogleraar business spiritualiteit

De boodschap is VRIENDSCHAP

ZIJN collega's gingen twintig jaar geleden al met pensioen. Zij die nog leven, zitten misschien lekker te hengelen, maar hij niet, Paul de Blot, 81 jaar oud. Dit voorjaar wordt hij de eerste Nederlandse hoogleraar Organisatievernieuwing en Spiritualiteit aan Business Universiteit Nijenrode.

Zijn boodschap aan het bedrijfsleven bestaat uit vriendschap, verbondenheid en eerlijke winst maken. En vermenselijking natuurlijk. „De mens wordt in zijn werk steeds meer gereduceerd tot een machine. Dat is dodelijk.“ Being there - Peter Sellers' filmrol van de wijze tuinier die Amerika op zijn kop zette - is onder ons.

DEEL 1 VAN EEN PORTRET VAN EEN HANDELSREIZIGER IN SPIRITUALITEIT.

„Het moeilijkste in het leven is goede relaties te hebben“, weet Paul de Blot, die op de Business Universiteit Nijenrode Nederlands eerste hoogleraar business spiritualiteit wordt.

FOTO: ANKO STOFFELS

Het doel: bedrijfsleven menselijker maken

door MILCO AARTS

AMSTERDAM, zaterdag Hij constateert het met een glimlach, die hem ondanks zijn 81 jaren iets jongensachtigs geeft: „Is het je opgevallen dat de betekenis van ons 'ja' en ons 'nee' weg is? Die twee woorden vormen toch de grondslag van onze communicatie, maar ze bestaan bijna niet meer. Ze zijn instabiel geworden: ja kan zomaar nee betekenen en andersom. Kijk maar naar de politiek.“

Weer een glimlach, een glimlach is immers de kortste afstand tussen twee mensen: „Wat is dat een Japanner zesten manieren heeft om nee te zeggen met het jawoord? Daar schrijft ik over in mijn nieuwe boek.“

Wie ooit *Being there* zag, zou in Paul de Blot gemakkelijk de hoofdpersoon kunnen herkennen. De ietwat wereldvreemde tuinman Chance - weergaloos gespeeld door wijlen Peter Sellers - die na de dood van zijn baas op straat komt te staan en Amerika, inclusief zijn president, verrast met eenvoudige waarheden als: je moet zaaien om te oogsten. Ook Paul de Blot kan veel in één zin vangen. Neem deze: „Wat is het ideaal van het bedrijfsleven? De zaak in de hand te houden, discipline te handhaven? Dat was het oude model, dat we ook uit de kerkgeschiedenis kennen. Alles was ordening, was niet voldeed, was een ketter: hoofd eraf. Maar de mens past er niet in. We hebben een open systeem nodig, vrijheid om dingen te doen die bij je passen. Vergeet niet: een kip luistert altijd naar de zon. En een plantje zoekt het licht ook altijd op.“

Of: „Als een vroedvrouw moet je goedheid geboren laten worden. Zodra iemand wapens heeft, wordt hij wreed, dat heb ik zo vaak gezien, mannen, vrouwen die martelden en moordden. Het is de mens die wreedheid heeft. Niet de soldaat, die heeft alleen de vrijheid om het te doen. De duivel komt los in de mens, maar er zit ook nog altijd een engelgje tussen en dat wil ik vrijmaken. Benader ik mensen vanuit de hardheid, dan worden ze dier. Benader ik ze vanuit liefde, dan worden ze zacht.“

Toch is er een belangrijk verschil tussen tuinman Chance en De Blot. De uit Indonesië afkomstige jezuïet is niet naïef, niet simpel en niet wereldvreemd. Mocht de tuinman zijn wijsheden vooral van tele-

visie plukken, bij De Blot is het bijna altijd een product van eigen hoofd... Hij studeerde filosofie, theologie, economie, scheikunde, was in Indonesië professor politologie en binnenkort wordt hij op de Business Universiteit Nijenrode Nederlands eerste hoogleraar business spiritualiteit als vorm van organisatievernieuwing. Zijn missie wordt het bedrijfsleven menselijker te helpen maken. In die zin dobbert De Blot als een eendje schijnbaar onbekommerd tegen de sterke stroom van het target denken, het almaar opschroeven van arbeidsproductiviteit en het gehamer op efficiency in.

„De mens“, formuleert hij bedachtzaam boven een bord gado-gado, „wordt meer en meer gereduceerd tot een onderdeel van een machine. Een radertje dat met een mechanische precisie moet werken, maar het gevolg is wel dat we robots maken, gedraaide mensen die niet kunnen omgaan met de vele veranderingen die momenteel gaande zijn.“ Een voorbeeld: „Neem Ahold. Albert Heijn, dat was een spiritueel leider, maar op een bepaald moment werd Ahold te grootschalig om menselijke relaties in stand te houden en de zaak werd bestuurd door aandeelhouders en accountants. Je zit daar waar dat eindigt: voor het gerecht. Die verharding, dat is de dood.“

Zijn haar wit, zijn bril goud, zijn gezicht vriendelijk en zijn glimlach ontwapenend. Paul de Blot is 81 en hij leeft van het zakgeld dat hij van zijn orde krijgt. Een paar jaar geleden studeerde hij op de toneelschool clownerie om 'de vervuiling van het leven' van het kind in zichzelf af te kloppen. Hij is al een halve eeuw jezuïet, woont in een klooster in Nijmegen en zwerft veel. Waar hij nodig is, verschijnt hij. Als allocoutenpastor in Amsterdam, of in een ziekenhuis waar hij stervenden bijstaat. En hij is gek op computers en lid van hobbyclub

HCC. Te oud om zijn brevet te halen, maar toch leert hij vliegen achter een computer met een simpel simulatieprogrammaatje. Vliegen is speciaal, het doet hem namelijk denken aan zijn doodervaring. Opperuimd bij een koekje en kruiden-thee tijdens het eerste gesprek: „In de Tweede Wereldoorlog zat ik in een jappenkamp en moest ik een jaar de isoleer cel in. Die cel was helemaal geblindeerd. Dag en nacht zat je daar zonder te weten wat voor tijd het was, jij en je poepemmer. Af en toe werd er eten onder de deur door geschoven. In die cel heb ik de klinische dood ervaren. Ik kreeg er een wonderbaarlijke beleving van het leven na de dood. In het lijkenhuisje kwam ik een uur voor mijn begrafenis weer tot leven. Ik heb ervaren hoe ze mij op de brandcard legden, hoe ze spraken over mijn begrafenis. En ik vond het prachtig, ik zweefde ergens. Ik kan het niet anders beschrijven, ik was zo gelukkig. Dat is ook de reden dat ik vliegen zo mooi vind, dat hoger gaan, steeds hoger. God is een ervaring en die ervaring had ik hoog in de lucht.“

Het topje van zijn wijnsvinger verloor hij toen hij als aalmoezenier over de kop sloeg. Met het resterende deel onderstreep hij regelmatig zijn uitspraken. Voor de oorlog was hij een commando, na de oorlog jezuïet. Als pastor in de politieke gevangenenkampen in Indonesië streed hij voor hun rechten en redde hij mensen van de dood. Want het was geen geheim wat de Indonesische autoriteiten met de gevangenen voorhadden. De Blot: „In de periode van de communistische coup in Indonesië deden zich de grootste wredeheden voor en gedroegen zelfs goede mensen zich vaak als beesten. Toch wist ik tot bij de hoogste commandanten van het leger met een beroep op hun menselijkheid gedaan te krijgen dat ze veel gevangenen lieten leven. Het ge-

heim van succes is altijd relaties te scheppen. Zoveel mogelijk relaties met machtigen. Macht die je vervolgens gebruikt om de machtelozen te helpen.“

Ook redde hij talrijke baby's, die vaak slachtoffer werden van politieke of religieuze fanaten die meenden dat atheïsten en hun kinderen onmenselijk waren zonder recht op leven. Ik wist ze te redden door hen in mijn studentenhuus op te nemen en ze daar te laten verzorgen, die daarmee ook sociaal bewogen werden en menselijker gingen denken. Daarna werden deze niemandskinderen vaak aan liefdevolle buitenlandse gezinnen toevertrouwd, die in staat waren hun toekomst te garanderen. Veel kinderen heb ik nog vaak ontmoet, velen zien me als

hun grootvader.“

Nu, een mensenleven verder, wil hij spiritualiteit in

het zakenleven brengen. Twee jaar geleden promoveerde hij op het proefschrift 'Vernieuwing van de organisatie in een chaotische omgeving door vernieuwing van de mens'. Binnenkort is zijn leerstoel een feit, bevestigd een woordvoerder van Nijenrode. Maar wat gaat hij daar eigenlijk onderwijzen? Peinzend: „Tja, ik heb een heel ruime leerstoel, hij gaat alle kanten op: hoe kan vanuit de business zelf spiritualiteit ontstaan en een rol spelen? Wat is spiritualiteit eigenlijk? En wat niet? Het is zo'n ruime en vaag begrip. Maar om een voorbeeld te geven: toen ik in een Japans kamp terecht kwam, zag ik allerlei mechanismen ontstaan. Ik zat er met veel mannen die sterke leiders van organisaties zijn geweest voor de oorlog, maar ik zag ze nu één voor één wegzinken en bezwijken. Ze konden niet omgaan met de onmenselijke behandeling en de chaos in het kamp. Ik zag ze vereenzamen, breken en sterven. Daarnaast

waren er ook mannen die nooit hebben uitgeblonken in leiderschap, maar in het kamp wel echte leiders bleken te zijn. Hun aanwezigheid, hun aandacht, hun vriendschap, hun woorden en hun gedrag gaven rust en geborgenheid. Ondanks de onmenselijke situatie bleven ze mens voor andere mensen, hun leiderschap werd erkend. Wat ik daar ervaren heb, is dat mensen die het kamp overleefden een existentieel 'wijgevoel' hadden. Zelf sloot ik vriendschap met een oudere man; een jurist met drie kinderen en een jonge arts, heel sociaal bewogen. We hielpen, leerden en bevruchtten elkaar; zo ontstaat spiritualiteit, kracht en rijkdom. Dat zijn innerlijke ervaringen op het zijnsniveau, niet zomaar iets dat je leert, maar een ervaring die je helpt vormen tot wie je bent.“

De chaos van het kamp ziet

Meld je held!

Dit artikel verschijnt in onze serie 'Pak Aan'. We zoeken mensen die een voorbeeld zijn voor ons allemaal vanwege hun fantastische bijdrage aan de samenleving. Mensen die geen zin hebben om te klagen of te wachten tot een ander hun probleem oplost, maar zelf actie ondernemen.

Kent u zo iemand in uw buurt of elders in het land? Meld deze held dan bij Meld je Held aan via de website www.meldjeheld.nl!

Uw kandidaat bedrijft geen politiek en is niet religieus actief. Hij of zij is wel innovatief, moedig en eugen-zinnig, zwemt graag tegen de stroom in en heeft vooral IMPACT op zijn/haar omge-

ving! Uw kandidaat heeft echt iets veranderd en ten goede gekeerd!

Als dank voor de moeite maakt u kans op een paar VIP-passen voor een prachtig evenement. Kijk voor een overzicht op de website.

En de kandidaat? Die wordt - als hij of zij aan de criteria voldoet om een Held(in) te zijn - geselecteerd om met zijn/haar verhaal in een verrassende vorm naar buiten te treden! Mogelijk zelfs als reportage in deze krant.

Vergeet niet het verhaal te vertellen, naam en adres te vermelden en ook uw eigen adres voor de VIP-passen! Voor meer informatie kijk op de website www.meldjeheld.nl of www.dialogues.nu

„Het geheim van succes is relaties scheppen“

Mr. M. MOSZKOWICZ

Er heerste een broeierige atmosfeer in huis. Jenny werd er doodzenuwachtig van. Zij wist de reden van die akelige sfeer wel. Jens Alten, hun vrijgezelle buurman, die weer eens ongevoelzaam kwam op bezoek kwam.

Ik kom eens kijken hoe het hier gaat, sprak hij joviaal tot Peter, haar echtgenoot, daar kennelijk mee aangevend dat hij niet voor haar, maar voor Peter kwam. Hij was nog niet in één van de leunstoelen neergeloft of zij zag zijn nauwelijks verholen röntgenblikken al over haar lichaam zweven, om stil te staan op de plaats waar haar rok op haar knieën viel. En ook haar borsten kregen tel-

kens een beurt. Ook nu zag zij weer dat die blikken niet waren ontgaan aan haar Peter.

Dat spelletje herhaalde zich bij elk bezoek vele malen. Zij voelde het alsof de man met zijn gulzige blikken door haar kleding heen keek. Ook wist zij dat Peter zich met geweld moest inhouden om de buurman niet op zijn plaats te zetten. Vooral toen hij zag dat Helma, hun 12-jarig dochtertje, de ogen van de buurman ook al volgde - en begreep. Maar ja, de bezoeker was zeer vermogend en kocht af en toe een schilderij van Peter en zij wisten beiden drommels goed wat dat voor hun gezinnetje betekende. Peter, kunstschilder zonder opdrachten, was al jaren

werkloos en de 'bijdragen' van buurman Jens vormden een meer dan welkome hulp naast hun schamele uitkering.

Allengs veranderde de houding van buurman. Zijn aandacht richtte zich nu meer en meer op de kleine Helma. Jenny voelde dat het niet lang meer kon duren of haar man zou ontploffen. Zij hield haar hart vast, want Peter was in tegenstelling tot de fragiele buurman een boom van een man en zij zag Peter al wegens mishandeling in de gevangenis terecht komen. Nog geen week later, toen de buurman bij Helma 'per ongeluk' haar borstje aanraakte, schoot Peter uit zijn stoel en met één vuistslag velde hij buurman tegen de vlakte.

Politie, proces-verbaal, en na enkele dagen in arrest werd een medewerker van mr. Raab als pro-Deadvocaat aan Peter toegevoegd. Die had zelden zo'n sterke zaak gehad. Het werd een zeer gunstig vonnis.

En mr. Raab met zijn vele relaties bracht Peter in contact met een galeriehouder: wonderen gebeurden af en toe. Na enige tijd kon het gezin leven van de opbrengst van Peters schilderijen.

Inmiddels was gebleken dat buurman, die weer in beeld gekomen was, al enkele malen wegens ontucht met justitie in aanraking was geweest en nog een voorwaardelijke straf moest uitzitten. Vanuit het gevang bereikte mr. Raab zijn verzoek om als zijn advocaat op te treden. Het (negatieve) antwoord laat zich raden!

Naschrift: Helma werkt thans bij justitie en is trots op haar inmiddels enigszins 'beroemde' vader, die nu ook nog als leraar op een kunst-academie is aangesteld.

„Chaos drijft mensen naar elkaar toe“

De chaos van het kamp ziet

te bedenken wat-ie nou precies bedoelt, dat je innerlijk gastvrij bent. Vanuit de binnenkant, klaar om te ontmoeten. Als ik een goede vriend heb, dan heb ik mijn grootste zekerheid. Let maar op, vriendschap en menselijkheid zullen steeds belangrijker worden.“

VOLGENDE KEER: Spiritualiteit in tijden van chaos... College van een 81-jarige.

De buurman

Er heerste een broeierige atmosfeer in huis. Jenny werd er doodzenuwachtig van. Zij wist de reden van die akelige sfeer wel. Jens Alten, hun vrijgezelle buurman, die weer eens ongevoelzaam kwam op bezoek kwam.

Ik kom eens kijken hoe het hier gaat, sprak hij joviaal tot Peter, haar echtgenoot, daar kennelijk mee aangevend dat hij niet voor haar, maar voor Peter kwam. Hij was nog niet in één van de leunstoelen neergeloft of zij zag zijn nauwelijks verholen röntgenblikken al over haar lichaam zweven, om stil te staan op de plaats waar haar rok op haar knieën viel. En ook haar borsten kregen tel-

kens een beurt. Ook nu zag zij weer dat die blikken niet waren ontgaan aan haar Peter.

Dat spelletje herhaalde zich bij elk bezoek vele malen. Zij voelde het alsof de man met zijn gulzige blikken door haar kleding heen keek. Ook wist zij dat Peter zich met geweld moest inhouden om de buurman niet op zijn plaats te zetten. Vooral toen hij zag dat Helma, hun 12-jarig dochtertje, de ogen van de buurman ook al volgde - en begreep. Maar ja, de bezoeker was zeer vermogend en kocht af en toe een schilderij van Peter en zij wisten beiden drommels goed wat dat voor hun gezinnetje betekende. Peter, kunstschilder zonder opdrachten, was al jaren

Politie, proces-verbaal, en na enkele dagen in arrest werd een medewerker van mr. Raab als pro-Deadvocaat aan Peter toegevoegd. Die had zelden zo'n sterke zaak gehad. Het werd een zeer gunstig vonnis.

En mr. Raab met zijn vele relaties bracht Peter in contact met een galeriehouder: wonderen gebeurden af en toe. Na enige tijd kon het gezin leven van de opbrengst van Peters schilderijen.

Inmiddels was gebleken dat buurman, die weer in beeld gekomen was, al enkele malen wegens ontucht met justitie in aanraking was geweest en nog een voorwaardelijke straf moest uitzitten. Vanuit het gevang bereikte mr. Raab zijn verzoek om als zijn advocaat op te treden. Het (negatieve) antwoord laat zich raden!

Naschrift: Helma werkt thans bij justitie en is trots op haar inmiddels enigszins 'beroemde' vader, die nu ook nog als leraar op een kunst-academie is aangesteld.